

**Χαιρετισμός Σωτηρούλλας Χαραλάμπους
Προέδρου Δ.Σ. ΙΝΕΚ – Γενική Γραμματέας ΠΕΟ
Στη παρουσίαση της έκθεσης για την οικονομία
και την απασχόληση για το 2022
12 Δεκεμβρίου 2022**

Η παρουσίαση της 19^{ης} έκθεσης του ΙΝΕΚ – ΠΕΟ για την οικονομία και την απασχόληση γίνεται σε μια ιδιαίτερη περίοδο για την παγκόσμια και την ευρωπαϊκή οικονομία. Από το φθινόπωρο του 2021 ξεκίνησε μια περίοδος αυξήσεων στις τιμές η οποία εντάθηκε μετά την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία και η οποία με τη σειρά της πυροδότησε τη εκτόξευση του πληθωρισμού.

Σ’ αυτό το οικονομικό περιβάλλον οι κυρίαρχες πολιτικές και οικονομικές δυνάμεις απαντούν με αποφάσεις που κατά κύριο λόγο στοχεύουν στη μείωση της κατανάλωσης μέσα και από την αύξηση των επιτοκίων. Μειώνοντας φυσικά την κατανάλωση ο κίνδυνος για επιβράδυνση της οικονομίας που θα μας οδηγήσει σε ένα νέο φαύλο κύκλο ύφεσης κρίσης την οποία και πάλι θα θελήσουν να αντιμετωπίσουν με τις νεοφιλελεύθερες συνταγές της λιτότητας, των περικοπών και της περαιτέρω υποτίμησης της εργασίας, είναι πέραν από ορατός και αυτό γιατί όπως πολύ εύστοχα επισημαίνει ο Ηλίας Ιωακείμογλου στα συμπεράσματα της έκθεσης «ο νεοφιλελευθερισμός δεν είναι καθεστώς που επιδιώκει την ψηλή κερδοφορία αλλά αυξανόμενη κερδοφορία».

Έχοντας λοιπόν αυτό κατά νου και λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ετήσιες εκθέσεις του ΙΝΕΚ – ΠΕΟ στοχεύουν, να αναλύσουν, να διαβάσουν τα μεγέθη της οικονομίας μέσα από το πρίσμα των δυνάμεων της εργασίας, έχει μεγάλη σημασία να αξιοποιήσουμε τα ευρήματα της έκθεσης εστιάζοντας στις προτεραιότητες πολιτικής από τη σκοπιά των εργαζομένων και όσων βεβαίως δεν ασπάζονται τη νεοφιλελεύθερη αντίληψη για τα της οικονομίας.

Το βασικό συμπέρασμα και της φετινής έκθεσης είναι η επιβεβαίωση της μεγάλης υποτίμησης της εργασίας που έχει συμβεί στην Κύπρο τη τελευταία δεκαετία.

Σ' αυτή την υποτίμηση η οποία ήταν ραγδαία και βίαια την περίοδο 2013-2014 προστίθεται μια νέα μεγάλη υποτίμηση με όχημα αυτή τη φορά τον πληθωρισμό.

Σ' αυτή τη μεγάλη υποτίμηση είναι που εδράζεται η μεγάλη άνοδος της κερδοφορίας των επιχειρήσεων της περιόδου 2013-2015 η οποία καθόλου δεν απειλήθηκε από την υγειονομική κρίση και η οποία ενισχύεται από την άνοδο του πληθωρισμού.

Με βάση τα στοιχεία της έκθεσης τα εισοδήματα του κεφαλαίου αυξήθηκαν κατά 7,5% του ΑΕΠ έναντι του μέσου όρου των ετών 2006-2011. 4% αυτής της αύξησης προέρχεται από την αναδιανομή της περιόδου 2013-2014 και το υπόλοιπο 3,5% από την αναδιανομή του 2022. Αυτό το συν για τα εισοδήματα του κεφαλαίου αφαιρέθηκε από το εισόδημα της εργασίας.

Αν σ' αυτά τα δεδομένα προσθέσουμε και τον παράγοντα μεγέθυνση του ΑΕΠ η οποία από το 2015 και μετά ήταν θετική τότε είναι πέραν από προφανές ότι είμαστε μπροστά σ' ένα περιβάλλον όπου ανατρέπεται το θεώρημα ότι όταν έχουμε ανάπτυξη όλοι επωφελούνται.

Το γιατί το έχουμε αναλύσει πολλές φορές. Ο πρώτος λόγος είναι γιατί λειτουργούν οι μηχανισμοί της απορρύθμισης και της μεγέθυνσης της απασχόλησης με φθηνή εργασία και ο δεύτερος λόγος συνυφασμένος με τον πρώτο είναι γιατί απουσιάζουν παρεμβάσεις πολιτικής από τις δυνάμεις που κυβερνούν που να θέτουν φραγμό στις πολιτικές απορρύθμισης όπως και

πολιτικές αναδιανομής του παραγόμενου πλούτου προς όφελος της μισθωτής εργασίας, των πιο χαμηλοεισοδηματίων και των πιο ευάλωτων ομάδων της κοινωνίας.

Επειδή δεν είναι ο δικός μας ρόλος να αναλύσουμε την έκθεση και τα βασικά της συμπεράσματα αυτό θα γίνει από το φίλο Ηλία Ιωακείμογλου τον οποίο καλωσορίζω στην Κύπρο και τον ευχαριστώ για την εξαιρετικής ποιότητας επιστημονική δουλειά που για ακόμη μια χρονιά μας παραδίδει, θα σταθώ περισσότερο στα προστάγματα που η έκθεση θέτει μπροστά στο συνδικαλιστικό κίνημα.

Η αποτροπή της περαιτέρω υποτίμησης της εργασίας λόγω του πληθωρισμού είναι το ένα μεγάλο ζήτημα μπροστά μας. Αυτό προϋποθέτει τη λειτουργία της ΑΤΑ στη βάση του ρόλου και της φιλοσοφίας της που είναι η πλήρης αποκατάσταση της απώλειας που δέχονται οι μισθοί λόγω πληθωρισμού και την επέκταση της σε νέες ομάδες εργαζομένων.

Το επόμενο ζήτημα – διακύδευμα είναι η βελτίωση της σχέσης μισθών κερδών υπέρ της μισθωτής εργασίας μέσα από τη βελτίωση των μισθών και με έμφαση στους μισθούς πρόσληψης.

Έχοντας υπόψη την διεύρυνση του μέρους της μισθωτής εργασίας των οποίων οι όροι απασχόλησης δεν διέπονται από Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας όπως και την εκτεταμένη χρήση άτυπων και αρρυθμιστων μορφών εργασίας- αγορά υπηρεσιών, εποχιακή απασχόληση, εργασία σε ψηφιακές πλατφόρμες, μερική, ευκαιριακή απασχόληση - είναι προφανές ότι οι μηχανισμοί οργάνωσης και συλλογικής διαπραγμάτευσης χρειάζονται στήριγμα και παρεμβάσεις από μέτρα που θα εκπορεύονται από το κράτος, την πολιτεία για να μπορούν να

λειτουργήσουν αποτελεσματικά ως μοχλοί μετατόπισης πλούτου από το κεφάλαιο στην εργασία.

Οι πρόσφατες αποφάσεις της κυβέρνησης για τον κατώτατο μισθό απέτυχαν να δημιουργήσουν αυτό το πλαίσιο και λόγω του ύψους του κατώτατου μισθού και γιατί άφησαν εκτός ρύθμισης όλα εκείνα τα στοιχεία που επηρεάζουν την αμοιβή αλλά και γιατί άφησαν το πεδίο αρρύθμιστο σε ότι αφορά την υποχρεωτική εφαρμογή των συμφωνημένων συλλογικών συμβάσεων εργασίας από όλους τους εργοδότες στους κλάδους που καλύπτονται από συμβάσεις.

Ζητήματα αιχμής τα οποία αποκτούν ακόμα μεγαλύτερη βαρύτητα λόγω της ακρίβειας και της διάβρωσης που δέχεται το εισόδημα της εργασίας είναι και οι πολιτικές αναδιανομής του εισοδήματος.

Προς τούτη την κατεύθυνση επιβάλλεται: Η εισαγωγή προγραμμάτων κοινωνικής στέγης και επιδότησης ενοικίου, η βελτίωση των κοινωνικών επιδομάτων – Ε.Ε.Ε., οικογενειακά επιδόματα - η διεύρυνση δημόσιων και κοινοτικών δομών κοινωνικής προστασίας και η φορολογική μεταρρύθμιση με τρόπο που να ελαφρύνει τους μισθωτούς λαμβάνοντας υπόψη και την σύνθεση της οικογένειας και να φορολογεί τα υπερκέρδη και τον πλούτο.

Το τελευταίο σημείο που θεωρώ αναγκαίο να σχολιαστεί ως απόρροια από τα βασικά συμπεράσματα της έκθεσης είναι η αναφορά που γίνεται για την παραγωγικότητα της εργασίας όπου καταγράφεται το συμπέρασμα ότι οι παράγοντες που ευθύνονται για την μακροχρόνια στασιμότητα της παραγωγικότητας της εργασίας παραμένουν ενεργοί και δεν διαφαίνεται οποιαδήποτε βελτίωση της παραγωγικότητας στη Κύπρο.

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια το κεφάλαιο παραγωγικότητα έχει αφεθεί τελείως εκτός του πεδίου των συζητήσεων. Αυτό δεν είναι καθόλου άσχετο με το γεγονός ότι το κεφάλαιο έχει στηρίξει την κερδοφορία και τη συσσώρευση στους χαμηλούς μισθούς και στην εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης.

Η έκθεση του ΙΝΕΚ – ΠΕΟ για την οικονομία και την απασχόληση για το 2022 μας παρουσιάζει την πραγματική χαρτογράφηση της σχέσης ανάμεσα στο κεφάλαιο και την εργασία. Θέτει μπροστά μας το μεγάλο διακύδευμα. Ανάπτυξη για ποιους, και πως επιτυγχάνεται;

Θέτει ταυτόχρονα μπροστά στο συνδικαλιστικό κίνημα τη μεγάλη πρόκληση να εντείνουμε τους αγώνες μας για να αλλάξουμε αυτή την άδικη αντικοινωνική κατάσταση.

Να αγωνιστούμε για το κοινωνικά δίκαιο μερίδιο των ανθρώπων της εργασίας από την συμβολή τους στην ανάπτυξη της οικονομίας.